

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

1880.

Kolozsvár, vasárnap január 4

Tizedik évfolyan.

OLVASÓINKHOZ.

Tíz évvel ezelőtt, bekövetkezett 1880-dik évben a „KELET” fenállásának tíz éves évfordulóját. Tíz év a fejlődések és bukások mai korszakában szép és nagy idő s mindenek felett biztos próbaköve az állandóságra számító és életre való vállalkozásoknak. A bőségesen végzett munka nyomán járó nyugodt önértékelésünkkel tekintünk vissza a múlt évekre; különböző új lapok fűtnek föl és buktak el ezen idő alatt mellőlünk — és mi mindig helyt állottunk; új és régi politikai irányzatok ívtak harezot, akadtak át — a mi politikai irányunk és meggyőződésünk mindig a régi maradt; az 1867-diki kiegyezési alapon, melynek védelmezésével jelent meg a lap első száma, ma már az egész nemzet zöme áll. Mi nem kergettünk olvasóink mulattatására politikai delibabokat, nem igyekeztünk elérhetetlen vágyakba ligázni a nevet Királyhágón inneni részét, hanem felfogtuk az életet a maga ideig egyszerűségében, a felmerülő tervek kiívetésük szerint; nem esztünk hamar fellebbő s hirtelen alvó zajt, ha a hazában baj adta elő magát, hanem komoly munkát, emyedetlen kitartással igyekeztünk a hazánk szűkebb és szűkebb érdekeinek megoldására birtani a hormányt s különösen anyagi előhaladásunk érdekében tevékenységre buzdítani a társadalmat. Nyugodtan muthatunk egész sorára az elért eredményeknek, s reményre jogosító kezdeményeknek, a melyek kormánytól és a társadalomban nagy részét a lapok fellépése folyt nyertek életet.

A lefolyt évek soránem hogy lankasztólóg hatott volna reánk, hanem olvasóink buzgó pártfogásaj erőt kölcsönzött, hogy most már ez éven kezdve lapunkat elődigi terjedelmében egészen új betűkkel esinosabban és pontosabban állíthassuk ki.

Politikai meggyőződésünket lapunk hasábjairól olvasóink már ösmerik, pártoljuk a kormányt, míg azaz javára munkálkodik, de a kormánypártiságot nem keressük minden felülről jövő intézkedés vak helyeslésében s hazarészünk speciális érdekeit bármiféle irtal és kormányval szemben férfiasan képviseljük és védelmezzük.

Apró díjakok szolgálatát a „KELET” sohasem szegődött, kiesényes személyes érdekek eszközévé nem aljassult s azt ezután sem teend.

A múlt tehát a beköszöntött 1880-ik évre olvasóink eddigi pártfogását kérésztől számú munkatársaink él reméljük, hogy a „KELET”-ben, mint legnagyobb és legterjedtebb vidéki lapban az eddigénél is változatosabb és tartalmasabb olvasmányt nyújthatunk, s olvasók támogatása mellett eredménytel, becsülettel szolgálhatjuk hazánk és nemzetünk szent ügyét.

A „KELET” előfizetési ára:

Vidékre postá vagy helyben házhoz hordva:	
Égész évre	16 frt.
Félévre	8 „
Negyedévre	4 „
Egy hónap helyben	1 frt 50 kr.
Előfizetések legkezdésébeben postautalványval ezután a „KELET” nyomdájába, főtér 4. sz. küldendők.	

A „KELET” szerkesztősége és kiadóhivatala.

ROMÁNIA RES.

(?) Anno dazual, mikor még maga is a víz tulsó partján állt, ebebejutott a Magyar Polgárnak s annál rendi és módja szerint megajánlotta, a képviselő választások között, az erdélyi románoknak a szövetséget az akkor Deák-párt ellenében, ígérén, hogy ha a baloldali képviselő-jelöltekre szavaznak, a párt, többségre jutni, mind reccigálni fogja azokat az igazságtalanságokat, melyeket a Deák-párti kormányok rekk elkövetek.

A „Kelet” vette megának a bátoriságot

A KELET TÁRCZÁJA.

Szokásaim apológiája.

Ajánlva a feleségemnek.

Hét tél — hét nyár próbálja meg a házasságot, azt tartja a nép phisophiaja. Én előfőttem az én feleségemmel már nyolcz esztendő. Volt nyelz telünk, de megannyi nyarunk is. Zivatarokdeje mindig meg volt az a viharzálásunk, hgy

Kitt borong bár a mában: Itt benn mindig csillag van.

Buksi (a nagyobbik fia) és Totty (a kisebbik fia), mihelyt beszél tudtak, mindjárt megtanulták egy kolozsvári segény Rikárdnak azt a büles mondatát, hogy — lassan seprünk, nem porozunk szegények gyunk, de — jól élünk.

Kis lánykink még csak most próbálgtatja a gögicselés első hangjait; nekem úgy tetszik, hogy tisztán ki lehet már vni, a mint mondogatja:

„Itt benn mindig cllagos van.”

Nagytravágók nem vagyunk. Éjjelenként néha arra ébredel, hogy a feleségem és kis leánya — kacagnak. Így mit: azt ok tudják.

Az én álmaimat egyé nem zavarja.

Ha jön névnap, születésnap, karácsony vagy újév, a gyermekekkel valót hamar összeszedjük; de nagy bajba kerül az asszonynak is, nekem is, annak kitalálása, hgy mivel ejjük meg egymást.

Annak könnyű dolga, a ki vehet a feleségének szebbnél-szebb divato ékszereket. A divat változik és mindig új meglepetést

s megteleit az akkori „Magyar Polgár”-nak.

Most, miért-miért nem: kapja magát a szintén a víz innessó partján álló „M. Polgár” s épen újévi első számában, ismét fölszíne veti az „oláh-kérdést.”

Mielőtt azonban a „kérdés” meghatározásához fogna a t. collega, jónak látja előbb egy kis leczkét tartani az időszaki sajtónak, hogy miért nem foglalkozik többet a románokkal, mikor annyi időt tud kapni a zulu- meg afghán-kérdés fejtegetésére.

E tekintetben emlékeztetjük a t. lap-társat a régi komáromi kalendarium isme-

szerezhet a feleségének. De nálam az a baj, hogy az én feleségem egyéb ékszeret nem visel, mint a jegygyűrűt.

Legény koromban volt egy óralánczom, meg egy peccsnyomó gyűrűm. A feleségem levettette velem mindkettőt. Sajnáltam; de hát a házi békességért igyekeztem mindenben alkalmazkodni a feleségem szokásaihoz.

Igaz, hogy egynémely szokásaimért ő is hozott áldozatokat. Így pl. leány korában, sőt házasságunk első idején is nem volt szabad hagyomány étel enniem, ha vele egy szobában akartam lenni, és most, hogy velem egy szobában lehessen, megteszi azt a nagy áldozatot, hogy maga is megessi a jó vereshagymás rostélyost.

Én méltányolom ez áldozatot. A mi igaz — igaz, nem kiesi dolog hozzászokni még a töltött-káposztához is, ha azelőtt inkább szerette az ember az olajos laskát. Nekem pl. most is borsózik a laktam az olajos laskától.

Igazságos akarok lenni. Mindenki láthatja, hogy feleségem érdemei előtt nyilvánosan meghajolok. Tudom, hogy ő is készséggel tenne bizonyosságot az én nem mindennapi érdemeimről; de — nem szokott más „tárczazikket” inni, csak néha egy-egy téli-tavaszi bevásárlásról szóló számlát. Így hát az én jeles tulajdonságaim lepel alatt maradnak. Mindegy. Az igazi erény — szerény.

Denique — mi minden tekintetben jól megvolnánk együtt — ha ugyan nem volna nekem egy pár olyan régi rossz szokásom, a miről én nem tudok leszokni s a mihez a feleségem nem akar hozzátörödni.

Az igaz, hogy — miként a salonokban mondanak — egy kicsit pedans vagyunk; barátaink úgy mondják, hogy módoskodó; székelyesen szólva: egyben-másban szeretem — „tempóniz.”

Nekem az íróasztalomhoz ne nyuljon senkies. Még a feleségem se. Röktön megismerem, ha va-

refes anekdotájára, mely szerint az utazó a setét vendéglői szobában a pitvar helyett a fali almiriumba nyitott s jelentette társának, hogy „az egész világ setét és sajt szagú.”

Elhisszük, hogy az épen most beszélő új harezos, ki e litániát fejére zongorázza az időszaki sajtónak, úgy találja, hogy lapjában, az ő fali almiriumában, setétség uralkodik a román polgártársak ügyeire nézve s az ő egész territoriumát a zulu- és afghán-kérdés sajtószaga töltötte el — valamig az új előfizetések időszaka el nem következett. De mégis elvárnok igazságosságától, hogy ha teheti, kerüljön kívül az udvarra s győződjék meg, hogy nem az „egész világ” setét és sajt-szagú.

Hasonlat nélkül beszélve, ha e lap szerény működéset figyelemre méltatta volna a t. lap-társ, meggyőződött volna, hogy valahányszor valódi, vagy képzelt formában fölmerült a közélet mezején avagy a román sajtó körében egy-egy mozzanata az u. n. román „kérdések”-nek — a Kelet soha sem késlett — lehet téves, de mindenesetre saját nézetének kifejezését adni, sőt volt eset, a midőn épen a saját fajunkbeliek rosszaságát vontuk magunkra egy-egy nyilatkozatunkkal, a melyt a román polgártársak által fölvetett kérdésekben nyilvánítottunk.

De, hát mi nem azért irunk, hogy a t. lap-társ helyeslését vagy előismerését kiérdemeljük s ez elég e mellesleges kérdésről. Még arra sem kívánunk reflectálni, hogy azon egy pillanatban, a midőn a lap-társ az általános setétségről panaszkodik, közli vala a „Kelet” ismertetését a szebeni „Observatorulu” ismert tollú és szavú emutatóinak az erdélyrészi — vagy mint „nevezik: Erdély nagyfejedelemségi képviselők közlelbi működése felől. Hát bizony az újságírókon sokszor megesik egy-egy ily stück, kivált így újév táján, a mikor „alkalmi” cikkeket kénytelen kiszorítani.

Hanem a dolog érdemére térve, szeretnők tudni, hogy mit keres a „Magyar Polgár” hasábjain az „oláh-kérdés”? Mert, vagy tény és törvény az unio s ekkor, ha akarunk, beszélhetünk, quantum satis, az erdélyi részek elhanyagoltatásáról, speciális viszonyairól, igazságtalan megadóztatásáról, terhes eszélytelen vasúti tarifáiról, akár a kataszteri munkálatok anomáliáiról is — de nem beszélhetünk külön „oláh”, vagy szász, vagy örmény, vagy zsidó, vagy cigány, vagy

laki ott járt. Mert meg van bontva az én individualis — rendtelenségem. Még a port is csak úgy szabad letörlni, hogy minden papírszeletet épen azon e helyen kapjak, a hol hagytam. Különben — donnerwetter.

Aztán én mindig kitöröm a pennámat s úgy teszem le. A rézport pedig úgy használok, hogy egy szem sem maradj a suppositúrán. Ha a feleségem ír: neki nem csak a pennája, de az ujjja is tintás marad; a rézporból pedig jut mindenfelé, még a kalamárisba is.

Hogyan tekinetén az ember az efféle internationalis jogszerűségekre?

Próbálta már az asszony hasonló attentatumok után „eltussolni” a dolgot. De engem nem lehet rászedni. Bűnjeleim, melyekből én itelek — mindenki láthatja — mathematicailag biztosak.

Szeretem, hogy írószobám szép és tiszta legyen. Ott sokat ne porozgassanak, mert nekem sok a dolgom; de azért, pókhálót ne lássak meg valahol, mert az állatkínzó szerszám. Telben meleg, nyárban hideg legyen a szoba.

Ingeim, zsebkendőim mindig kifőgastalan tisztaságban, rendben és mennyiségben legyenek. Törülközőmet csak magam szeretem használni. A nyelvtisztító esztót se a gyermek, se más el ne törje.

Nős, hát ezek mind olyan apróságok, a mik legény koromban is mind így voltak. Meny-nyivel inkább megvárhatom, hogy most épen so-hase essék azokban semmi hiba?!

Estünként ki szoktam menni valahová. Körbe, clubba vacsorára — a hogy jön. A feleségem rendszeren megígérteti velem, hogy nyolcz órára hazajövök. Én — mert mindenben igyekszem kedvét tölteni — rendszeren egész jó akarattal és komoly elhatározással meg is szoktam ígérni.

Persze néha-néha gyakran megesik, hogy

csángó „kérdésről”; vagy pedig helyezkednek a Baritiano „nagyfejedelemségi” álláspontjára, de akkor aztán, consequenter, követelünk magunk számára mindezekben extra wurstot, nemesi jogokat (lám kolozsmegye egyik szolgabírája meg is próbálta), akár ismét urbaniumot is s akkor aztán elmondhatjuk: „elvű” hazafiak, — államférfiak (?) vagyunk.

Nem tagadjuk: a kaczerkodás — bár minden élesebb szemű által könnyen fölismerhető eszközökkel — sokszor csudálatos vívmányokkal dicsekedhetik. De mi legalább, mindig sajnálattal nézünk arra a közönségre, a melyet „tanítói” az ilyen eszközök iránt is fogékonyak itélnek. Lám Baritiu ur sokkal őszintébben jár el — nem leplez, nem kendőzködik, hanem nyíltan kimondja, hogy szerinte nem létezik mindaz, a mi változás a magyar közjogban 1857 óta történt. Ő „Erdélyben” nem ösmer mást, mint „császárt”, „nagyfejedelmet” s mint ilyen, természetesen szorgalmazza a román „kérdés” megoldását. Szeretne minden azóta történt dolgot vissza és újra csinálni. Balgatagul, de következetesen követeli a román kérdés napi rendre tűzését és elintézését.

Ellenben a loyális Magyar Polgár — teljes és szent meggyőződésből védője, dícsőítője és viadora 1848-nak és — 1867-nek, nem ösmerhet Szent István birodalmában mást, mint az egy Magyarországi kérdését, vonatkozzék az a pénzügyekre, avagy közoktatásra, megye-rendezésre, avagy igazságszolgáltatásra. Baritiunak nincs elég „erdélyi” és román a hivatalokban — zengzetes Zongor zöngedelméi csak azt zokoghatják, hogy itt vagy ott nem elég szakavatott a megyei, vagy igazságügyi, vagy kataszteri tisztviselő. Az „Observatorulu” sohajtozhat, hogy az „erdélyi” 76 (illetőleg 74, mert az új törvény nem törvény) képviselő — vagy talán „követ” — nem védte Erdély közjogát a „Magyar Polgár” köteles lándzsát törni a mai magyar törvényhozás jogosultsága mellett s ha, méltóságához képest, rösteli a szólamokkal való kaczerkodást, kénytelen leczkét adni az „oláh” lap-társnak, hogy mit ma a koronás magyar király a két kamara határozata alapján szentesít, nem a magyart, vagy szászt, vagy román, hanem Magyarországi teljesen egyenlő polgárait kötelezi kivétel nélkül.

Sajátságosan tűnhetett föl, tehát, olvasóink előtt az egykori „Magyar Polgár” hajdani manueverje való hivatkozásunk, de valóban nem utasíthatuk el magunk-

a jó társaságban elfeledem az órá vizsgálni. Hát Babos, avagy Stulbach vagyok-e én, mikor mind szemenszedett derék emberek társaságában ülök?

Aztán tetszik tudni, ez is legénykori szokásom. Mindig nagy kedvelője voltam a jó társaságnak.

A feleségem persze nem érti azt, hogy akármilyen társaságról is megfelledezhessék az ember arról, a mit a feleségének ígért. Persze, el van kényeztetve az én asszonynak; mert tudni kell, hogy szigorú megsoxtam tartani igéreteimet mindenben — kivéve ezt a fatális esteli hazajövetelt, melyre nézve — mint mondan — olykor olykor gyakran megtörténik, hogy — hogysis mondjam — egy kicsit megkésem.

Elmondtam a feleségemnek a Fliegende Blätterből azt a tavalyelőtti anekdotát is, hogy egy nyolcz órára haza ígérkezett férj éjjel után két órákor (én nem szoktam idáig klnmaradni) ment haza; az asszony szemrehányással fogadta: „nem szégyenled, nyolczra ígérkezél és most két óra?” „Mit szégyenlek rajta; hát ha itthon is lettem volna nyolczkor: most nem két óra lenne?”

Mind hiában! Az én asszonyomat effélekkel capacitálni nem lehet.

Es — tessék elhinni — ebből nem egyszer támadtak közöttünk — nézetkülönbségek. Mert hiszen, hogy az egész nem egyéb világnézleti differenciánál: azt minden okos ember átláthatja.

Persze, az asszonyok nincsenek a világ-nézet ama magaslatán, melyen mi férfiak állunk! Ez nagy baj. De jöjün el csak a Don Purdon-Gea korszak — majd másképp lesz azután!

Barnumtól átvetttem azt az életszabályt, hogy „a mit teszesz — tedd egész erővel.”

Hirdetési díjak.

Hatszor hasábozott gármond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknel külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus der Wollzeile 23.) Hansenstein et Vogler (Wallfisch-gasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau. Budapestben: Hansenstein és Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberger A. hirdetések felvételi irodája Budapestben Szervitator 5. sz.

Nyilttéri cikkek

gármond sora után 25 krajczár fizetendő.

tól a kínálkozó alkalmat e reflexiókra, a midőn, új év reggelén, a contók halmazában, egyszerre esett szem ink a „Kelet” reproductiójára és a „Magyar Polgár” leaderjére.

Vagy ez is csak egyik a sok contó közül??

A szabadelvűpárt megbízásából Falk Miksa képviselő újév napján a következő táviratot intézte Szávay Józsefhez, mint a képviselőház elnökéhez:

Nagyméltóságú Szávay József képviselőházi elnök urnak Pozsonyban.

A szabadelvűpárt nevében van szerencsém Excellentiádnak legmélegebb újévi üdvözlőnként átszolgáltatni. Mélyen fájjaljuk mindnyájan, hogy szóval nem adhatunk kifejezést a mai napon is azon határtalan tiszteletnek és benső szeretetnek, melylyel irántad viseltetünk. Mert valamint az államférfi egyfelől a politikai küzdelmek kellemetlenségei után a családi körben talál nyugalmat és enyhülést, úgy viszont másfelől családjá körében szenvedett fájdalomait legalább némileg enyhíti talán politikai barátainak, sőt midőn te rólad van szó, bátran mondhatni, az egész országnak őszinte részvéte. Ez okból a jelen pillanathan fokozott erővel és bensőséggel fekadnak kebleinkben a ragaszkodás és szeretet azon érzelméi, miket irányodban mindenkor táplálunk. Adja az ég, hogy az újév folyamán minél gyakrabban legyen alkalmunk épen oly őszintén osztogatni örömeidben, a mily őszintén osztozunk ma fájdalomadban. De örömben és fájdalomban e párt minden egyes tagjában nemesak politikai elvárásokat, hanem változhatatlan hű személyes barátságot is fogsz találni. Ez érzelmek kifejezésével azok viszonzásának kísérésével lett megbizva a szabadelvű párt részéről régi híved

Falk Miksa.

Erre Szávay Józseftől a következő válasz érkezett:

Falk Miksa képviselő urnak, Budapestben: Szomorú foglalkozásim között jöltevégező hatott meg táviratot. Irántam évek óta tanúsított barátságod a szokásos üdvözlőteknél használt hangnáll melegebben tolmácsolja a szabadelvűpárt kívánatait. De épen ezen meleg hang engedni talán hinni, hogy táviratom nemesak szokásos üdvözlő, hanem egyuttal kifolyása a valódi részvét és rokonszeny érzelmének. Családi bánatomban ennényit enyhítőbb vigasz alig érhetett volna. Fogadjátok érte mindnyájan szívemből fakadó őszinte hálámát.

Szávay.

N.-SZEKENI NEMZETISÉGI KÉRDÉS.

A következő sorokat vettük: „N.-szebeni apróságok” alatt a nélkül, hogy nevet említsen

Szokásom m á lett ez is. Ha írok, ha olvasok: ne zavarjon engem senki, még a feleségem se; mert nem engedem magamat zavartatni. Ebből is sokféle fatalitásaim származtak egyszer-mászor, de azért szokásom továbbra is megmaradt.

Volt eset reá, hogy nagy urnak akadt velem valami dolga. Olyankor jött hozzám, mikor egészen könyvemé válek. Őt perezt alatt végeztem vele úgy, hogy őt esztendőre apprehendált. Májkor egy nem régen kötött ismerettség hozott „egész bizalommal” egy embert hozzám. Az urbanitás azt követelte, hogy figyelemmel legyek iránta; pedig író-asztalom mellől zavart ki; pennámat a mondat közepén kelle letennem. Megtisztelet udvariassággal tudakozódott egészségi állapotom iránt. „Köszönöm” — és káronkodomt egyet — befelét. „Tessék leülni” — szóltam kétségbeesett szelidséggel. Rövid látogatás lesz az egész — gondolám — és vártam a fejlődést némán. Csalódtam. Nagy dolga volt velem. Nehány száz forintot akart kölcsön venni a „kisebítőből” s engem szemelt ki kezestül. A ki a kölcsönkérés situációját akár passiv, akár activ oldalról ismeri, tudja, hogy az — vagy sturm, vagy belagerung. Vendégem az utóbbit választá, sokat beszélt, nagy fenekelt kerekített a dolognak, és midőn szándékával már tisztában válek, világosan láttam, hogy még nagyon nagyon sokat akar elmondani rábeszélő és nyugtató magyarázatokképpen. Eszembejuttott félbehagyott mondatom; felugrottam. „Kérem a választ”. Aláírtam. „Tessék, szóltam visszaadva azt, de most már engedelmét kérek — nagyon sok dolgom van”. Röktön eltávoztott; és én folytattam munkámat — szokásom szerint — egész erővel. Mi volt az a munka már nem emlékszem. Pedig drága munka volt. Né száz forintot fizettem érte.

a „Kec.” egyik levelezője azt a szelid megjegyzést tette, miszerint, úgy látszik, két külföldi német pap városunkban beléscserézett román atyáinkban: míg az egyik — román — katolikus letere is gör.-keleti felekezeti román kispaszonyt átírtében a román kath. hitre megajálalyozván, azt a román nép számára megtartja, s ekként hozzánk való közelségét is megújítja, addig a másik a vezetésére bizott román-kathol. leánynevelőben levő igen esekély száma románjaink gyermekek részére még a „Telegrafu Român” című lap útján is, melynek csaknem minden egyes száma fűz és vallásnyilatkozatot hirdet ellenünk, román tanítónőket keresgél.

Schnabl ur „ezafolatából” tudja a „Kec.” melyen t. elvált első közönsége, hogy a román nyelv ellegujabb terjesztője és apostola ő, Schnabl Ferencz ur, az pedig, ki a gör.-keleti egyházat egy hívő lélek, a „román nevezete” pedig egy igen ritka mitveltségű tagjának elváltásától megóvta, az utóbbi időkhöz ismét „annyit” emlegetett P. Horn ur, a n.-szobeni Orsolya-szerzetesnek gyóntatója s ezek nevelőjének a „Telegrafu Român” és „Tagéblatt” szerint érdemteljes igazgatója. — Észrevételei beküldésével e „ezafolatára” — lucas non lucendo — az illető levelező noha föl lett erre szólítva, előttünk ismeretlen okból mindmostanig késve, — mint-hogy a dolog köztudomás és igen érdekes — ő helyette magunk tesszük meg észrevételeinket, azon megjegyzést boesítván előre, miszerint mi a legszükségesebbre szorítokunk, mert nem sokára „Hornismust” cím alatt magyar és német nyelven rípirat fog megjelenni, mely az itteni abnormis állapotokat ugyanis kimerítőleg tárgyalandja, ha nem lesz hamar a bajon segítve. Ám de lássunk munkához!

A Snabl ura vonatkozó állítást mi avval részletezzük, hogy ő még a múlt tanév vége felé aláírási leveket köröztetett a magyar leánykák között, buzdítván, lelkesítván őket arra, hogy magokat aláírásaikkal kötelezzék a románnyelv tanulására, hogy így a fölöttük beszédendő tandíjbol lehessen a román-tanítót fizetni. Ezt Schnabl ur „ezafolatában” egy szóval sem tagadja, s nem is meri tagadni, mert jól tudja, hogy igen számos leánya emez állítás igazsága mellett tanuszkodék. A tagadás vagy ezafolrás helyett kikérőleg azon kérdést intézi a levelezőhöz, hogy hát miért nem támadja meg t. Horn urat is, mint az Orsolyák leány-nevelőjének igazgatóját, hol a románnyelvet szintén tanítják? A felelet erre igen könnyű s azt Snabl ur már előre is tudhatta.

Ezen intézkedés az illetékes előljáróság a román. katolikus püspök ur ó nagy-méltósága, a román nyelv tanítását románajku leányok számára oly időben rendelte el, mikor, hiányozván még Romániában az ily nemű utazétek, ezen tanítézetet több román növendék vette igénybe, s itt még egy P. Horn sem köröztetett magyar leányok között felhívást, hogy részvétük által a román tanító díjazását eszközöljék.

Hogy pedig az állangymnasiumban román tanulónak a román nyelvet az általánál fizetett tanár adja elő, igen természetes: a tanulólátalság tetemes része románajku levén, helyesen önködi az állam a fölött, hogy az anyanyelvét megtanulhassa. Hisz nem azt rótták meg, hogy Schnabl a román gyermekektől kívánja, miszerint ezek anyanyelvüket nyit bizonynyal nem ért. „Magyarázgatta” ezt nekem a feleségem azután elcget: igyekezett bebizonyítani, hogy nem jó, ha a szegény embernek ilyen drága szokásai vannak; de hiabán! szokás — szokás. Annnyira még sem vittem, mint Budens, a ki, midőn legénye azzal rohanat szobájába, hogy háza ég, gondolatiba merítve egykedvűen válaszolt: jelente az asszonynak, hisz tudja, hogy én nem foglalkozom gazdasági dolgokkal.

Nős, a feleségem mindenképen azt akarja, hogy szokjam le régi szokásaimról. Még most is, nyolcz év elteltével is, ezen mesterkedik.

Arra vagyok kényyszerítve, hogy ügyemet a világra elve tájék és nyitvánosan védelmezem magamat. Megteszem. Döntös közöttünk a közönség létele — majd, ha elolvasták részvevő embertársaim a következő tárczaezikket is.

Hanem azt kikötöm, hogy csak — házas emberek szavazzanak.

Nyirajpataki Victor.

A MI VILÁGUNKBÓL.

(Egy veterán színész naplójegyzetei után elbeszéli: Mátrai B. Béla.)

(Folytatás.)

A legtöbb ellenszenves természet a mi világunkban nem ritkán a legnemesebb; míg az ünnepeit kedvelt egyének legtöbbjének szíve üres, kedélye meghasonlott, lelke fásult. — Csodálatos tünet ez, melyről tanulmányokat lehetne írni annak, ki nek ideje van rá, s nem röstel oly studiumokkal foglalkozni, melyekre kicsinylőleg fitymáló tekintetet szokott vetni az apró-cseprő emberek lélekvilágával nem sokat törődő pápazsemek mindentudás, s a járdataposó bölcsesek komolysággal affectáló serege.

megtanulják, hanem azt hogy magyar gyermekek által akarja azért a díjat fizettetni.

Az igralmasnének növeldejében mintegy 80 növendék volt a tavál, ezek között mintegy 70 magyar. Bejár a tanodába a „gruppa” és „eigania” előváros részekből néhány román gyermek is, bizonyára azért, hogy ott magyarul és németül megtanuljan, mert külföldben a közelebb levő egészen román iskolát keresni föl. Most már az a kérdés, szükséges-e ezek számára külön tanító tartani? Ha Schnabl ur azt szükségesnek véli, tegyen ily értelmit jelentést a püspökhöz; de valamely iskolába amugy brevi manu egészen új tanítárgyat hozni be, ezt nálunk fűres eljárasnak tartják, s nem hisszük, hogy a müncheni érsek vagy dr. Luzz bajor közoktatásügyér ilyesmit Bajorországban is megengedett volna.

(Folyt. köv.)

Az eltűnt vonat.

(A dundeei szerencsétlenség.)

A Tay folyón a napokban egy egész vonat zuhat a folyamárba, a hid, mely lezszakadt a vonat alatt, oszlopokon áll, a melyek a legnagyobb víz magasságáig kőből és téglából vannak építve. Ezek fölött, a hid közepén, magas rácsos vasoszlopok emelkednek és tartják a rácsot. A hid közepe felát a rácsos rendszer szerint van építve. Midőn bement e rácsba a vonat, a nyílt rács zárt feltétlét vált, a melyre roppant nyomást gyakorolt a vihar, melyet nem volt képes kiállani a szerkezet. Az oszlopok valamelyike engedett és a következő pillanatban mind a tízenhárom középső vasoszlop összeesett mint a kártyavár.

A hidtől egy (angol) mértőfönyire állott az ör házikója. Ó jelezte a vonatoknak, hogy szabad-e átmenniük. Ez beszélt, hogy a vonat körülbelül a negyedik középső oszlopig haladt, midőn a hiddal együtt a folyóba hullott. Apálykor huszonhat láb mély a víz a hid környékén.

A zivatár három órával a katasztrófa után elmúlt, és gőzökkel mentek a helyszínére. Azonban semmit sem menthettek meg. Kocsimokat, shippereket vitt magával a víz a tengerbe, az apály rohamával. A hajó legénysége állítólag holttesteket is vett észre a folyóban.

A vonat midőn elindult Edinburghból, hat kocsiból állott. Körülbelül 200 volt az utasok száma. Közülök kiszállott ugyan néhány egy közbeeső állomáson, de így is nagy még az elveszettek száma. A vonat ugyanis egészen meg volt tömve, mint vasárnap este mindenkor, mert a skótszági fontosabb vonalokon is csak egy vonat közlekedik, egy este és reggel a két irányban. Az elveszettek számát azonban még most sem tudják biztosan. Eleintén azt hitték, hogy 200 lélek veszett el, azután másnap reggel azt sürgönyözte a vasut felügyelője, hogy nem sok hiánya lesz a háromszáznak. A hid déli végén megvizsgálták az utasok jegyeit és a következő jegyeket találták: volt három második osztályú és ötvenhárom harmadosztályú. Első osztályú jegyet nem szedtek el ez alkalommal, de saison-jegyvel utazott egy pár első osztályú és néhány harmadosztályú utas is.

A vasuti felügyelő ki is igazította előbbi jelentését és hetvenötre teszi a szerencsétlenek számát.

A szerencsétlenség idejében roppant ziva-

Ernö gyűlölte a házártsós Révészné, leendő anyósát, (mert Ellával két hó óta jegyben járt;) s iszonyodott előre a gondolatától, hogy a sárkányyal nemsokára egy fedél alá kell szorulnia. Iménti kedvetlenségének is hatalmas támpontul szolgált a gondolat; mert Ella, kit négy év óta ismer, s kit, miként a „világ” hiszi, ugyanennyi idő óta szeret: csak ugy megy hozzá, ha „anyja” vele mehet. — Ez a hatalmaskodó matróna kívánsága volt, mit azonban sikerült úgy tüntetni föl, mint leánya beleegyezésének első és egyetlen feltételét.

Volt idő, midőn Ernő lelke üdvösségét s ráadásul még összes szinpadí dícsősegeit is áldozatul hozta volna ama szép jövőnek, melyet akkor még ifjú, fogékony, fásulatlan lelke, oly ragyogó színekkel tudott esztelni. Haj, de az régen volt, van annak már nyolcz tíz hete is. A jegyváltáskor már, — melyre szánta el magát, csak bizonyos kényszerítések következtében — más színben látta „a világot, e világban Ellát, s főként az anya éles szemei kezdtek terhére lenni. Hát ha még egy fedél alá kerülnek! Borzasztó állapot egy „szép férfiu”-ra nézve, kit a város hölgyei annyira bálványoznak; s kit mióta a gondosan titkolt jegyváltás híre számára kelt: oly sértő, szánó, gunyos, s a jó ég tudná megmondani minő mosolyal néznek utcán, sétányon, szinpadon. Ernő komoly volt. — Az iménti nőt várt gyöngédtelen intermezzó, midőn az nagy terjedelmes tenyerét leányára emelte, önkénytelenül kapóra jött neki.

Nem a felháborodott, sértett, szerel-

tar dühöngött és sírni köt volt. Közvetlenül a hid összeomlása után nem is lehetett mentésre gondolni. Másnap reggel gőzökkel mentek a hidoz és keresték a vonatot, de semmi nyomára sem akadtak. Csak a hid romjait fűdözheték föl a folyó mélyében. Eddig csak egy öreg asszonyt találtak meg; erre sem tudtak ráismerni, mert a feje egészen össze van zúzva.

A „Times”-ből a következőket idézzük: A szerencsétlenség első híret J. B. Lawson hozdundebe, ki este 7 óra felé egy barátjával elment hazulról. A szörnűt viharról beszélgettek, mely ekkor dühöngött és fazon tűnődtek, hogy az edinburgi vonat ilyen viharban rá merne menni a hidra. Kiváncsiságból a hid északi végén levő távirtdajlózóhoz mentek, a hol már többen várták a vonatot.

Többen azt állíták, hogy egynegyed 8 óra tájban látták az edinburgi vonat lámpáit a hid tulsó végén; figyelemmel kísérték a lámpát a magas gerendázat közt, aztán egyszerre tűzszlopot vettek észre, mely feléle látszott szállni a folyamba, aztán sötétség állott be.

Kilencz órakor a hidbeszakadás helyén több buvár ereszkedett le a vízbe, de 20 látnyi mélységben még semmit se találtak.

A szerencsétlenség áldozatai közül említik Jobson tanácsost, ki özeveget és árvákat hagy hátra, Gordon dundeei gabonakereskedőt, ki nejével és két leányával együtt veszett oda, William Brown sökereskedőt, ki fiatal nejével a mészeheteket élte; Meldrum asszonyt, ki hat árvát hagy hátra. Milne szabót, ki özeveget és hét kiskorú gyermeket hagy maga után, a két Robertson testvért, Mindezek dundeei lakók.

HIRDETMEY

az 1879. évi december havi sorsolásra kihúzott erdélyi földtehermentesítési kötvényekről.

Vége.

Egyuttal tudtul adatik, hogy a kedvező erdélyi földtehermentesítési kötvények tőke összegel korábbi kisorsolások alkalmával kihúzottak és már kifizetettökké váltak, de a pénztrárból még ki nem vették, — és pedig:

Szelvényes kötvények 50 ftros 229, 1265, 1804, 2102, 2748, 4013, 4526, 5843, 6418, 6482, 7642, 8605, 8668, 8936, 9258, 9498, 10,463, 10,742, 11,549, 12,079, 12,308, 12,586, 13,031, 13,348, 13, 732, 14,010, 16,164, 16,504, 16,639, 17,029, 17,478, 17,989, 18,278, 19,032, 19,652, 19,724, 20,005, 20,468, 21,147, 21,404, 21,786, 21,885, 22,119, számmal.

100 ftros 10,282, 737, 794, 1035, 1389, 1627, 1638, 2471, 2792, 3529, 3556, 4201, 4417, 4972, 5122, 5843, 5952, 6053, 6320, 6439, 6456, 6481, 6899, 7389, 7707, 7721, 7762, 8639, 9065, 9246, 9459, 10,177, 10,671, 11,108, 14,282, 11,699, 12,054, 12,148, 12,237, 14,232, 14,948, 15,405, 16,092, 16,534, 16,594, 16,663, 17,160, 17,280, 18,413, 18,480, 18,998, 20,254, 20,994, 21,202, 21,286, 21,380, 21,440, 21,534, 21,726, 21,960, 22,144, 22,547, 23,253, 23,837, 24,101, 24,365, 25,124, 25,285, 25,898, 25,971, 26,224, 26,535, 26,774, 26,949, 27,305, 29,349, 29,361, 29,604, 29,874, 30,823, 30,921, 31,493, 31,674, 32,018, 32,140, 32,648, 32,837, 33,584, 33,863, 35,494, 35,537, 36,704, 37,087, 37,257, 37,265, 37,835, 37,918, 38,932, 38,999, 39,060, 39,068, 39,114, 41,078, 42,454, 42,566, 43,522, 43,594, 43,989, 44,183, 44,255, 44,457, 46,280,

mesnek, a kedvesét méltatlanul bántalmazó ellen föllázadt haragaj: kanem a fogadatlan prókátorok nyelvcsedő kifakadásával riadt a kicsinyes hiuskodásaiban érzékenykedő anyára.

— Asszonyom, az ön gorombáskodása türehtetlen; ha ezt ön a szinpadon vagy öltözékben teszi valamelyik pályatársával, első helyen én mint rendező lépek föl ön ellen vádló gyanánt, s a színházi törvények értelmében megbüntettetem önt egy havi fizetésének elvesztésére.

A színházi potentat ily gyerekes fel-fortyanása jobban sérté Ellát, mint az esetleges titleg, melylyel Anyja meggondolatlan nevetéseért rendre akarta utasítani.

Révész uram is megcsóválta bozontos fejét, s egy nagyon is hallható — hmtos tette pipáját a sarokba. Az asszony pedig egy jókora octávéval magasabb tonusból folytatta a megkezdett sirást.

Ernö távozoit akart.

A vén korista összeránczolta szemöldökeit, s kérdőleg nézett leányára, ki szótlanul állott mellette.

Ella siró anyjához lépett.

— Anyám, nem akartalak sérteni, én neked csak tisztelettel tartozom, bocssás meg, hogy heveskedésdre okot adtam.

E szavak után anyja elé térdelt s kezét csókjaival borítá el.

Ernö megütközve tekintett Ellára, ki e perczben felé közeledett.

— Ernő, ha engem szeret és becsül, kérjen engedelmet anyámtól. Ön itt olyasmivel fenyegette őt, minek helye lehet a szinpadon, próbán egy idegen részéről, de itt —

46,807, 47,665, 48,621, 49,660, 49,395, 50,160, 50,218, 50,291, 50,494, 51,008 51,066, 51,116, 51,924, 52,680, 52,691, 53,505, 53,541, 56,002, 56,317, 57,871, 58,747, 59,162, 59,442, 60,023, 60,043, 60,405, 60,768, 61,079, 61,267, 61,663, 62,439, 62,495, 63,344, 64,548, 65,047, 65,323, 67,013, 67,237, 67,287, 67,342, 67,659, 68,011, 68,337, 68,678, 68,709, 68,867, számmal.

500 ftros 931, 1299, 1383, 1387, 1930. 2287, 2711, 3638, 4634, 4645, 6132, 7135, 8560, 8846, 9829, 9871. 10,115, 10,238, 10,469 számmal.

1000 ftros 1117, 1126, 2743, 2768, 4749,

5114, 8226, 8434, 9725, 10,257 11,574, 11,608, 12,058, 12,148, 14,221, 14,543, 15,123, 16,213, 17,925, 19,334, 19,371, 19,489. 800 ft részl.

20,890, 21,038, 21,350, 22,703, 23,025, 23,113, 23,159, 23,736, 23,744, 24,087, 24,185, 24,193, 25,362, 25,745, 25,748, 25,750, 26,457, 26,464, 26,591, 27,203, számmal.

5000 ftros 747, 1492, 1783, számmal.

A bitros kötvények 2120 számu 3770 forinttal, 2363 sz, 210 firtal, 2402 sz. 100 firtal,

Ezen kötvények tulajdonosai figyelmessé tétetnek, hogy az illető kisorsolási naptól számítva hat hónap múlva a kamatfelvezeti jog megszűnik; hogy ha mindazonáltal ezen kötvények szelvényei az osztrák-magyar bank, vagy pedig valamely tartományi gyűpénztár által beváltatának, az így felvett öszletek a tőkeből le fognak vonatni

Budapesten 1879. évi december hó 31-én. Az erdélyi földtehermentesítési pénzalap m. kir. igazgatósága.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Színházunk esztőtörtökön igen jól inaugurálta az újévet Komlósi elavult látványos drámájával: a „Zsigmond király álma vagy a siklósi leányok”-kal. A közönség szorongásig megtöltötte minden zugát, sokan kénytelenek voltak jegy hiánya miatt visszatérni a pénztártól. Az előadás külömben „diszvilágítás” mellett folyt ugyan le, de tünepylenben döcögött biz az. Látszott, hogy nem nagy gondot fordítottak a betanulásra; nagy fáradságot egyébiránt úgy sem érdemel. Hanem azért a nagyközönség pompásan mulatott. Hja! miként a gondviselés újjai régéremehetetlenek: azonképen a közönség szeszélye es gusztsa is néha megfoghatatlan.

Tegnap (szombaton) Boccaciot, ezt az annyira népszerűtve vált vígdalműt Pálmai Ilka urasszony mutatta be.

A versenyeg és összehasonlítás mindig érdeket kelt, különösen ha primadonnákról van szó. A közönség és — a jeunesse dorée pártot foglal egyik vagy másik „isteni művész”-mellet vagy ellen. S aztán folyó vagy tapsol, aszerint amint pártállása parancsolja vagy szíve sugja.

Persze ez nem kritika; de a közönség nem is kritizálni jár a színházba, hanem hogy élvezzen vagy legalább emótiókat szerezen magának,

A tegnap esti Boccacio is ilyen emótiós előadás volt. Persze összehasonlításról kevésbé lehetett szó, csak versenyről. Pálmai Ilkának egészen más a szinpadí egyénisége mint Erdélyi Mariettának. Nagyon természetes hát, hogy mind felfogásuk, mind excentiójuk egészen más

— Itt — vágott közbe a vén korista elérékenyülten, itt az én lakásonmelyért én fizetem a keserves házbért helye nincs semmi pénzbiráságnak!

Az öreg e pár szót a töle telhető legnagyobb közvetlenséggel iparkodott elszavalni. Elérttettem vágyai között ugyanis ott lebegett Schiller Ármány szerelmében „a városi hangász”-a vén Müller, szerepének eljátszása, melyet a társulat apa színésze szerént oly „mize-rabilisul csinál” hogy ő mindannyiszor nevetni kénytelen ama megrázó jeleneten, midőn a sértett apa, a szivtelen elnökkel szembe mér szállani. Ha nem játszhatom Millert, — gondolta magában — legalább nem szalaszom el a kínálkozó alkalmat otthon. Hadd lássa a rendező, hogy mit tudok.

A közbeszólás nem is téveszté el hatását, mert a rendező egy szánalmas mosolylyal fogadta az intermezzot.

E mosolyt az öreg korista meglepetésre magyarázta, s fölléptével tökéletesen megvolt elégedve.

Révészné kiegyenesedett ülőkéjén, s tableaux szeritleg várta az engesztelődési actus kifejlését, melynek központja az ő sértett személye lett volna.

Ez a kis ünnepeletetés, hízélgés, kedvezés kiengesztelés, a leendő vő és jelenlegi színházi rendező és első szerelmes részéről jól esett volna neki, hízélgett volna a megértett hiuságának. Jól esett volna a tudat, hogy Ernő, a közönség kedvencz színésze, az ünnepelet férfiu, leánya leendő férje neki hízélgő szavakat mond, haragjáért kiengeszteli, s beismeri, hogy megbántotta.

színezett. anélkül hogy egyik leány előnye volna a másik felett, úgy az egész elhalványulna a másik mellett.

Pálmai Ilkának egész lényén, niko színpadra lép, bizonyos kecs, bizonyos játékszínagnak és élénkségnek ömlik el, az ön megvesztegeti a nézőt s részére hódítja, hogy hideg kritikai színekkel bizonyosan nem nézi. Még gyöngyöt, olykor tulzásait sem veszi észre. Pedig bizony némelykor meglehetősen sokat lehetne „észrevenni” játékbán, énekben egyaránt, ami az élesebb megrovást is megérdemelne.

Boccaciója távol állott attól, hogy ilyes megrovásra adjon okot.

Ellenkezőleg: a játék könnyedsége, a kifejezés kedélyessége s az egész alak színezettsége tekintetében pompás, kedves ábrázolás volt. Costumejei is izletesek voltak és pompásan kelmelték Pálmai Ilka asszony széparányu alakját.

Kivére a fejét. A szőke álhaj, az a valami mezősegi fiesor photographiaja után készült hosszú haj: ah! ez biztosítjuk Pálmai Ilka asszonyt, roppant sokat levont ábrázolása sikeréből. Ugyan kérem: olyan nak képzei nagyság a genialis Boccaciot, a milyen alakban tegnap nekünk bemutatta? Nekünk nem olyan az eszményitünk.

Az összehasonlítás rossz vért csúál s gyasnúsitára ad okot.

De annyi szent igaz, hogy Pálmai I. assz., hangjának minden kellemes lágsága mellett is, Boccacio ének-részleteit korántsem tudta úgy érvényesíteni mint Erdélyi Marietta kisasszony. A mi különben nagyon természetes: Erdélyi Marietta rojtírt coloratur-énekesnő, Pálmai Ilka ellenben naturalista. Persze némely ember majd meglöbölöndül az erdő primitív szépségé, de csatogó dalu dalosaiért; de én mégis csak inkább hallgatom a Sarasate vagy Salamon hegedűjét.

*

Egyébiránt az egész előadás nagy animóval folyt le. Pálmai Ilkát, Halmainét, Szombat-helyét, Kassait első megjelenésükkor zajos tapsal fogadta a közönség, mely a nézőtér minden zege-zugát megtöltötte. Pálmai Ilkának a zenekarból egy szép vonquet-et nyújtottak föl. Külömben a közönség sokat éljenzte és tapsolta mindenik szereplőt s a szebb énekrészeket ma is megújratatták.

NAPI HIREK.

Helybeli hírek.

— A városi képviselő bizottság hétfőn f. é. január hó 5-én d. u. 3 órára a városbáz szokott termékné közgyűlésr tart, melynek tárgyai: 1. A dr. Mály István bizottsági egyik tagságának betöltésére m. é. decz. 28-án végbe ment pótválasztás eredménye. 2. Szentésített törvényezikkek bejelentése. 3. Polgármester jelentése a vízvezetélyről s abban eddig tett intézkedésekről. 4. A városi vámdíj-szabályok módosításá iránt szaksztyály javaslata. 5. A vām- és borforgaszási adókezelő hivatalok egyesülése iránt szaksztyály véleménye. 6. A városi bizottságba lépett új tagokra tekintettel a szaksztyályoknak újból alakítása. 7. A közigazgatási bizottság 2 éves út tagja: Sám i László, Nagy Lajos, Gázmán Zsigmond, Frits Albert, Dávid Antal s a városi bizottságból kilépett egyik 1 éves tagja

Ernö azonban az önkénytelenül rendeződött tableauxhoz nem akart görög-tűzzel szolgálni. Hideg maradt.

— Ernőm, sugá Ella halk hangon, kérlek meg őt: ő jó, nemes szívű, bár kissé kiméletlen.

— Eh ne komédiázzunk; vágott közbe Ernő. Mire való ez a sok hóbort?

Négy év alatt egyebet sem teszek, mint anyja szeszélyeskedéseinek hordom uszályát. Nem vagyok én sem gyerek, sem rabszolga; valóban nevétséges ahogy velem itt bannak. Parancsszóra legyek jöködvű, majd levert, mert anyját tegnap három-négy gyerek megtapsolta: ma meg a lapban az ötödik lerántja. Mit tartozok ráam anyja művészete a jelenben, mi közöm babérjaihoz a multból? Én csak egyet tudok. Hogy a színháznál mindenki gyűlöli éles gonosz nyelvét, s hogy engem már is sajnál úton- útfélen minden ismerősöm, s merész Szent-György-nek gúnyol ki legenda beli hős tettekre akar vállalkozni.

Révészné az utóbbi szavak hallatára elhagyta helyét, s Ernő elé lépett.

— Ne legyen olyan ingerült rendező ur, nem akartam én önök kellemetlenséget szerezni. Elismerem, hogy szegény kis leányom elldm meggondolatlan heves-ségem által elragadtatta, szinte méltatlanságot követtem el; nem gondolva meg, hogy ez önök mennyre fog fájni.

Az öreg korista és leánya megdöbbenve hallgatták e szokatlanul udvarias és épen nem keresett, mégis kimagyarázhatlanul éles szavakat a vén színész nő ajkairól.

(Folyt. köv.)

Kőváry László helyeikre választás. 8. A városi számvetészek öt tagjának újból választása 1880-ra. 10. A bíráló választmány öt tagjának 3 évre újból választása. Kolozsvárt, 1880. január 3-án. Simon Elek, polgármester.

— **Rogeard** tegnapielőtt (január 2-án) kezdte meg általunk előre jelzett felolvasásainak sorozatát a francia irodalomtörténetből. Özv. gr. Teleki Miksáné elegáns salonját — a behonos-tortuzában — hasonló diszes közönség foglalta el, tulnyomóan hölgyek, még pedig nagyjából a főúri körökből s feszült figyelemmel és élvezettel kísérték a száműzött ősz francia író szellemes, tanulságos előadását. Rogeard programjához híven, a XIX. századbeli francia irodalommal kezdte előadását, még pedig 1780-on kezdve, s miután három óra terjedő előadásainak dús anyagát felosztotta: részletesen a nagy forradalom nagy szónokát: Mirabeau-t mutatta be hallgatóinak azzal az élénk, lelkesítő és lelkesítő képes megkedvelt módorban, mely Rogeard-nak oly kiváló sajátága. A mintegy 50—60 személyből álló társaság az egy óránál (d. n. 5-től 6-ig) tartott előadást az elismerés zajos jeleivel fogadta. Tekintve, hogy a jelenvoltak csaknem mind olyanakból állott, kik az egész előadási cychusa (január, február, március) bérlettel, Rogeard felolvasásai teljesen biztosítottaknak tekinthetők. Igen örvendünk, hogy a kitűnő férfi ilyen meleg támogatásra talált Kolozsvárt s nem ajánlhatjuk eléggé mindazoknak, kik a francia nyelvet értik, hogy süssenek az épen oly tanulságos, mint szellemes előadásokon megjelenni.

„Az ideál” és „Cecile” ezimű színművek előadásra nem ajánlhatjuk a nemzeti színház művészei irodájában átvették. Kolozsvárt, 1880. Jan. 3-án. Jakab, irodatiszt.

— **Carnevál.** A helybeli jótékony négyelet f. hó 17-én fogja megtartani rendes álarcozsbált. A Négyelet báljai nem szorultak ajánlatra, oly jelenségek azok társas életünkben, melynek önmagokban megvan értékük és jelentőségük; nem mulaszthatjuk el azonban olvasóink figyelmébe ajánlani e vállalatát az együletnek, mely a városunkat legutóbbi évi árvízcsapás alkalmával is oly fényes tanbizonyosságát adta hasznos munkásságának.

— **A kolozsvári torna-vivoda-egyletnek** kedden délelőtti 10 órákor, a városi bizottság nagy termében tartandó évi közgyűlésére, felhívjuk az illető névjegybirtokos urak figyelmét. E közgyűlésen 12 darab 100 ftos részjegy fog kiosoroltatni, egy közelebről tartandó rendkívüli közgyűlésen pedig újból 12, úgy hogy ez év folyamala alatt összesen 24 részjegy fog bevéltatni. E hírtünkkel kapcsolatban megemlíti, hogy a múlt évben a tornászokban, a helybeli három főtanoda, tanítóképző s polgári iskolák növendékei közül, kiknek száma mintegy 940-re ugrott, 30 egyleti tag s 30 katona vett részt. A vivódát pedig, mely 1879. sept. 15-én nyílt újból meg, a múlt hó végéig, kisebb és nagyobb időközben, 80 egyén látogatta.

Hazai hírek.

— **Értesítés.** Hogy Maros-Ujvár és vidékének közönsége gyorsabban kaphassa levelezéseit és küldeményeit, a Marosujvár és Felvincz közt jelenleg fennálló, naponta egyszeri küldőhözszekérpostáját megszüntetése mellett folyó évi január 10-től kezdve Marosujvár és a hasonnevű vasúti megálló hely közt naponta háromszori küldőhözszekérpostáját rendeztetik be, közvetlen esatlakozással a 12 számú vegyes és az 1. és 2. számú személyvonatokhoz. Mi ezennél közhírré tétetik. Nagy-szeben, 1879. december 20-án. A. m. kir. postaigazgató, Follér.

— **Tűzvészek** N-Szebenben. Újév napján este N-Szebenben a felsővárosban tűzet jeleztek; sokan azt hitték, hogy a kórház gyúlt meg; szerencsére csak egy csűr volt mely a lángok martaléka lén. Deczembar 30-án ugyan-
csak Szebenben a hosszantuzában meggyúlt egy csűr — valószínűleg gonosz kezek tették rá a tüzet — s csakhamar porrá égett.

— **A Brátka és Rév** között levő szép kis vizesés, a mely a Kolozsvár és Nagyvárad felé utazók a szikla falok és alagutok között esavargó vonatról mindig megámulnak, régi alakjában nem létezik többé. E nagy veszteség feléig még 12 ezer forinttal fizetette meg az állammal a vad hegyi patak új útjának árát. Annak idején volt is közölve, hogy a közlekező Brátka és Rév között a közös áradás folytán megakadt s néhány napig csak átszállással közlekedtek a vonatok. E fenakadásnak tulajdonképen nem is Körös, hanem a vizesés volt okozója. A hegyi patak ugyanis havasokon történt olvadások miatt megáradván a hatalmas sziklák, melyről eddig a Körösbe rohant kmozdította helyéből és beletaszította a folyamba; ennek következtében a kiszorított Körös a mellette levő vasúti töltést támadta meg s alig pár óra alatt a csaknem egészen kőből rakott töltést úgy elhordta, hogy a sinek a levegőben maradtak. A vasúti mérnökség aztán kénytelen volt 16 Reanur-fok hidegben a mikor még a vassineket sem lehetett szabad kézzel megfogni, tiszta kőből új vágányt rakni a hegyoldalba s ezen járt a vasút néhány napon át míg a korábbi ismét elkészítettett. A szép vizesés pedig most, a helyett, hogy függőlegesen rohamra le, inkább csak le-

hág a folyamba dőlt és részüit fekvő sziklán, melynek egy részét dynamittal fogják szétrobantani. A kár, mit a patak szeszélye okozott, épen 12 ezer forint.

— **Öngyilkosságok.** Nagy-szebenben tíz év napján Vojnovics 31. gyalogezredbeli és Ludvig 8. tábori tüzérezredbeli hadnagy főbölték magukat. Alig tíz nap alatt 5 öngyilkossági eset.

Vegyes hírek.

— **Eugénia** ex-eszárnéról most megint azt írják a lapok, hogy a zulu földet legközelebb mégis meglátogatja, s megtekinti azt a helyet, a hol őt megölték. Ezezből februárban kell a „Danube” hajóra Southamptonban.

— **Somoskeőy Konstantinápolyban.** Somoskeőy az 1877-ik évben szerencsétlenné a keletet látogatásával. Egy a diplomatai világban nagy szerepet játszó magyar magnás névjegyével ellátva, minden körben barátságos fogadtásra talált. Zichy nagykövet maga igyekezett azon, hogy a kalandor konstantinápolyi tartózkodását minél kellemesebbé tegye. Konstantinápolyból Ruszesukba ment, s az ottani bank főkáján előmutatott egy nagyobb összegre szóló utalványt, követelvény annak beváltását. A pénztárnok azonnal megismerte, hogy az utalvány hamisított s vonakodott azt beváltani. Somoskeőy lármázott, mire kiutasították. Somoskeőy Montlong főkonsulhoz sietett, bemutatta neki magát mint osztrák lovassági ezredes s kérte, hogy interveniáljon. A főkonzul keveset tehetett, hanem a bank követelte az utalvány előmutatását mire Somoskeőy jónak látta eltűnni.

— **Családi tragaedia.** Díszcegen egy házaspár folytonos viszálykodásban élt. Valahányszor összekerültek, megújult közöttük a perpatvar s csak akkor voltak esendben, ha nem látták egymást. A tél azonban egy szobába kényszerítette őket s elviselhetetlené lett a helyzet. A kétségbeesett nő elkecseregettségében egy este megölte, megcsókolta gyermekeit s aztán a kutba ölte magát.

— **Meggyilkolt uzsorás,** Zemplénmegyében Köröm helységben Auer ottani uzsorást a község egyik utcaiban kutyájában összekötve, be-tört oldalbordával találták. Auernek, bár 15—16 ezer forintja volt, többnyire kővényekben, még állandó lakása sem volt. Legtöbbit a sachtárnál artózkodott, hol étkezésein is volt. Múlt hó 8-án eltávozott, hogy a boltban lisztet vásároljon, azóta eltűnt. A körömi bíró, miután a holtestet múlt hó 10-én megtalálták, jelentést tett a járásbírósnak. K. B. aljárásbíró abból indulva ki, hogy a tettesnek a kuthoz közel kell lakni, s olyan lehet, a ki abból a kuthból nem iszik, a bíró testvérét vette gyanu alá. Az eddig feddhetlen életű és jómódú földműves előbb háború-dással fogadta a házmotózást, de midőn a tárczát s benne 400 ftot megtaláltak, bevallootta, hogy ő és unokatestvére, kiket az illető megkárosított, ölték meg Auert.

— **A farkasok garázdálkodásairól** rémitő hírek érkeznek az ország különböző vidékeiről. Mint a „Bihar” írja, a múlt napokban Markovics Antal inándi birtokán egy bérést a farkasok a gazdasági-lakházak előtt fényes nappal összevissza szaggattak, a szerencsétlen megmaradt testrészeit darabokban szedték össze. Szalonta közelében pedig egy juhászt, ki éjjel a városból egy tanyaá ment, a farkasok levágtak s szétmazzangoltak. A szerencsétlen embernek csak ruhadarabjait lelték meg a vérengzés színhelyén. — Nem kevésbé borzasztó sors ért egy orosz papot, ki Ungvárról szánkán ment hazafelé. Midőn a farkasok üldözni kezdték a szánt, a pap erősebb hajtásra nógatta kocsistát, de a szán heves megrázdulása következtében a pap egyszerűen csak kiesett s szintén fenevadak áldozatává lett.

— **Maeskapestis.** Mint a „Nemere”-nek írják, a sepsi alsó-járás több községében valóságos maeskapestis uralkodik. Az állatok váratlanul megbetegednek s rövid idő alatt végülk van. A különös tünetny sok babonás találgatásra szolgáltatott ok a vidéken, a mi fölött annál kevésbé lehet esodálkozni, mert a maeska-országi oéstits alkalmával Budapesten uralgott maeska- és kanári-vész is a legbolondosabb jóvendölésekre adott volt alkalmat.

Utóhó hírek.

— **Árvíz.** A szerencsétlen időjárás viszonyok ismét rettenetessé töltik el a lakosságot országsszerte. A folyók, az utóbbi pár nap alatt történt nagy mérvű olvadás következtében újra áradóban vannak, s azért a védtintézkedések megtétele mindenütt parancsoló szükség. Máramarosból egy távirat jelenti, hogy a hó rohamosan olvad, s ha a hideg újra be nem áll, ismét árvízről kell tartani. — **Pozsony** ből jelenlik, hogy a Duna gyorsan árad, tegnap egy nap alatt 21 cm. nőt. A víz a jég tetején folyik 5 cm. magasságban. Bécsből hasonló hírek érkeztek. **Linzből** egy a közlekedési miniszteriumhoz érkezett sürgöny jelenti, hogy Linzbachnál a jég az elmúlt s a vízállás rohamosan emelkedik. A hegység között történt olvadás vize különben még nem

igen ért a folyamokba, s így az áradás még csak pár nap múlva várható. — A mi az időjárás viszonyokat illeti, a meteorológok azt állítják, hogy az enyhe időjárás egyhamar nem ér véget, mivel az egész nyugati continensen enyhe nyugati szelek uralkodnak.

Berlin, jan. 2. A zavartető pontjára jutott Bolgárországban, a fejtelenség leírhatatlan. A bulgár fejedelem szentpétervári magánhírek szerint megírta lemondását a bolgár trónról, s az összes szentpétervári lapok hiteles táviratot kapnak a lemondásról, de nem közölték, mert a lemondásról szóló táviratot a cenzura lefoglaltatta.

Bécs, jan. 2. Az éjjel a Duna a felső részen és Marbachnál ma délelőtt a jég megindult és ma délelőtti 11 óráig Kremsig hatolt, hol a vízállás ma 612 centimeter magasságo, ért el. A környékben lévő helységek elvannak öntve; Krem is veszélyeztetve van. A Duna felső részébe szakadó folyók emelkednek Tulltól egész a magyar határig a jég még áll.

CSARNOK.

AZ IDEGESSÉG.

Angolból.

(Vége.)

Ha otthon spártai módra élének, vagy ha ők bevallanak, hogy megszokott fényűzésök csupán haszontalan engedékenység részokról, úgy nem jönnének magukkal ellenkezésbe; de mi nem képzelhetünk magunknak nagyobb ellentétet, mint ez egyidejű érzékenységet a katonás bátorsággal. Sok idegesség, mit közönségesen és határozottan annak mondanak, ákaratlanul történik. A remegő jó példát nyújt ennek bizonyosságára. Teljesen lehetetlen remegni a legkisebb rémület érzete nélkül. Az idegek fölötti ellenérködségek szükséges nem csak nem kellemetlen, de néha gonosz következményekkel van összeköve. Sebészek és iskolamesterek, kik a legszelidebb szervezettel bírtak is, midőn hivatásukhoz tartozó testi mítettét végeztek, pusztá idegesség miatt valódi vad kegyetlenségeket követtek el, és a kutyák, amint gazdáik mondják, harapnak, és a lovak rugnak ugyanazon okból; de az ilyen kellemetlen következmények eredete kevés vigaszt nyújt a megarapotrta, vagy megrugotrta, a szenvedőre vagy az iskolás gyermekekre nézve. Ingerlékeny idegzetű emberek habár gyengék és állhatatlanok, a vesztett remények folytán hősökké válnak, válságos körülmenyekben megmennek másoknak életét, és ropant összegeket adakoznak jótékony célra, ha arra váratlanul felhívhatnak. Mégis a mindennapi életben ugyanazon egyén gyakran fölének, képzeld, gyöngye, és hobortok. Közülünk legtöbben ismernek oly pillanatot, minőkben öreg katonának, kik fényes személyi vitézségök által kinttették magokat, majdnem megsemitették a hazájoknak előbb tett szolgálatakat ama szembeszökő hóbortok által, melyekért aztán úgy a polgári, mint a társadalmi életben megbűnhődtek.

Egészen különböző, habár ép oly érdekes jellemzése az idegességnek az, mit közönségesen „izgatottság”-nak neveznek. Habár a nők általánosán idegesebbekül tekintetnek, mint a férfiak, mégis ők bizonyára nem oly izgatottak. Újjon le ugyan olyan számú férfi és nő fél órára takaróval és szőnyeggel teljesen bevonatkoras székerekre. Mikor a nők felkelnek, az őültők alig lesz észlelhető a bétakart székeken; de midőn a férfiak kelnek fel, akkor már szemelhetők nyomaik lesznek a nyugtalan tevékenységnek a takarón, és esoda léme, ha a takarók félig nem fordultak volna le helyeikből. Hogy ha egy nő és egy férfi játékszerekkel rakott asztal előtt egy társalgó szobában beszélgetnek, az előbbi nem fog azokhoz nyulni, de az utóbbi válogatni fog azok között, és egypár esecssecsécsével gondatlanul és idegesen fog játszani. Az izgatottság legerheesebb és legszembőlőbb alakjainak egyike az, mit „higany-lábnak” neveznek, s mely alkalommal az illető le s föl jár egy kis térben, mint állatkert vadállata, midőn az étkezés ideje közeleg. Ily módon, és más egyébféle tulajdonnal, mely által az ember kimutathatja, hogy ő neki gyermekségtől maradt meg ez az „esze a lábában” igen unalmas s türelhetlen helyzetet terem magának bárki is. A nagy Napoleon történelmi alakja a „nagy izgatott”-nak. Ő már nem csak fel és alá járkált, hanem székeket és asztalokat forgatott fel, és más oly haszontalan dolgokat követett el, miket pedig egy gondos személy keztyis kézzel végzett volna el csak. De az ily viselet az idegességnek alakja csupán, és az bizonyos, hogy Napoleon főképen ideges ember volt.

A most leírt idegességi főmárnak egyik érdekes alakja az, mely másoknál kelt idegességet. Ez valóban rágalys baj, habár a betegség jelvények a különféle betegeknl különbözők. Az izgatott ember, — a le s fel mozgó, — az újjával zénélő más embert idegesebbé tesz, mint a milyének ezek magok. Lealázó az, ha ásitunk midőn más ásit; de sokkal kinosabb a mások

izgatottsága által felizgulni. Betegszobában egy ideges személy kiállhatatlan. Kezdve azon aszszonyon, a ki örökösön azt képzei, miszerint betegje ez, vagy amaszt nélküli, — azon emberig, ki az ablak üvegeken dörömböl újjáival. Az idegességnek legszárasabb és az alakjai hasanlóan zavarólag hatnak a beteg barátaira ép úgy, mint ő rá magára. Ő már maga szerencsétlen és maga körül azzá teszi azon személyzetet is.

Nincs a tudományak és nevelésnek oly ága, mely nagyobb ügyességet és tapintatott, nagyobb türelmet és nagyobb erélyt, nagyobb óvatosságot kíván, mint a mások idegességének meggyógyítása. Ez gyakran egyvettünk született baj, melyet egyedül ifjú korunk folyamában tephettünk ki; és habár e baj az okos gyógy-mód alatt könnyen gyógyul, az igenlés által csak fokozódik, és növelő erővel térvissza, midőn nagyon szigorú bánásmód által van korlátozva. Első fellépésekor kezelhető, de későbbi kifejléskor külsőleg gyógyíthatatlan.

KÖZGAZDASÁG.

A gyümölcsészet köréből.

(Polytatása.)

Megjegyzendő, hogy ha okvetetlen beakarjunk tölteni a kivesszt fa helyét, azt először el kell készíteniük földgyegetek által, — vagy ha mást nem tehetünk a lehető naggyödrtől ásnai a beültetendő fa számára, mely gödrt s az abból kihányt földet meleg, hideg, eső, hó s szóval az idő viszontaságai, legkevesebb egy év alatt annyira megtermekenyítnek, hogy aztán legalább gyökérzete nem légszükséges.

Ez az egyik oka, hogy nincs sok és jó gyümölcs piakunkon, — melyen hogy segítve legyen; adjunk kellő tért gyümölcsfaúknak; ne sajnáljuk tőlük azt s így lesz gyümölcsünk elég, — kivált, ha még azok gondozására, ápolására is elegendő gondot fordítunk.

Nagyon sajnós dolog, de fájdalom! igaz, hogy nálunk — tisztelet a kevés kivételnek, — a gyümölcsfa még maig is a növényvilág árva-ja. Hozzá nem értő, romboló s nem egyszer tolvajkezek tépik, szaggatják ágait, undok hernyók pusztítják légből táplálkozó szervezet leveleit, elődi moh futja be derekát, ágait dudva és gyom s gyöcsarjak szíjják el gyökereitől a szükséges nedvet, tápanyagot stb. Ily állapotban, aztán micsoda lélekkel kívánhatjuk, hogy áldott fánk tartós életű legyen, sok és jó gyümölcsöt teremjen? Vegyük melő gondjaink alá az árva-át, ne vonjuk el tőle ápolgató, gondos kezünket s lesz gyümölcsünk elég.

De hogy kellő képpen legyen fölkarolva, e több figyelmet érdemlő nemzetgazdasági-ág mezei esendőri törvényszéknek is segítni kellene a tekintetben, hogy a tolvajok száma kevesbedjék, — a hanyagok télen át a hernyózásra kényszerítessenek, hogy így a szorgalmasabbak ne legyenek kitéve annak, hogy hanyag szomszédjaik miatt daczára minden igyekezetüknek, elékteletisnek fánkat az eléhezett, s már vándorutrakelt hernyók.

Oda kellene törekednünk, minél előbb, hogy a mezei rendőrségi törvények által országos pártolásban részesüljön a gyümölcsfa.

A gazdasági egyletek, nagyobb, módosabb községek tűznének ki jutalmakat azon gyümölcsfa kedvelők, szegényebb sorsu gazdak, vinezlelérek, pásztorok stb., számára, kik a fák ápolása, gondozásában magukat kinttintették, kik szorgalmasan lehernyózták, a mohát, fölhlámlo kérgét, elszáradt ágakat letakarították, szóval a kik legépebb, legerőteljesebb, legjobb fajú gyümölcsfákat tudnak pródukálni.

„Természetesen jó példával kell előmen-nők az értelmessebbeknek, mert hisz a jó példa, habár lassabban is, mint a rossz — ragad. Álljanak elő azok, kik e dolog kivételében utmutatással szolgálnak, gyűjtésnek maguk körül azokat, kik fölvaltatni óhajtanak: terjeszték az igaz, szép és hasznos ismeretet, hogy így paradicsomná varázsolhassék kedves magyar hazánk!

E teli napokban megkezdhetni már e tárgybéli működést, hogy elérkezően a vára-várt tavasz, készen találtassunk a gyakorlati munkára. — Ismerkedjünk meg az idevágó szükségsekekkel, első sorban mi, kik e nemes ügynek igazán szolgálni akarunk!

De sorakozzunk edes hazánk keletén minél többen, mert hisz egy-két fecske nem csinálhat tavaszt, — egy-két tag lelkesültsége nem fogja fényre deríteni e nagyon is óhajtott, gyönyörtéssel párosult hasznos munkát. Sorakozzunk hát, s ápoljuk ez úton is a szép a szabadság természetét. Dolgozzuk, hogy nyomorgás ne legyen kényerünk éjjel és nappal. Foglaljunk el a nekünk jutott tért minden irányban, örönk és tehetségünk szerint, munkájunk mi is magunkért, miénkért, mert hisz értünk is dolgoztak apáink.

(Vége köv.)

Kimutatás.

A kalotaszegi rakarék-pénztár-üzlet kimutatása deczembar haváról.

Bevétel:

Pénztári maradvány nov. 28-ról	6548	ft	54	kr.
Betétekből	6164	ft	20	kr.
Visszaízetett leszámítolásokból	45,539	ft	—	kr.
Visszaízetett előlegekből	468	ft	—	kr.
Leszámítolásokból	1251	ft	33	kr.
Előlegek kamataiból	15	ft	16	kr.
Bélyeg díjakból	7	ft	58	kr.
Késedelmi kamatokból	8	ft	30	kr.
Könyvecske díjakból	4	ft	40	kr.
Visszleszámítoláshól	6000	ft	—	kr.
Összesen	66,006	ft	51	kr.

Kiadás:

Visszaízetett betétekre	10,159	ft	11	kr.
Visszaízetett kamataira	165	ft	48	kr.
Leszámítolásokra	41,711	ft	—	kr.
Előlegekre	738	ft	—	kr.
V. ízetett visleszámítolásra	6000	ft	—	kr.
V. ízetett visleszámítolatra	150	ft	—	kr.
Bélyegilletékre	4	ft	95	kr.
Iparkamrai költségekre	52	ft	08	kr.
Költségekre	26	ft	29	kr.
Napibiztosi díjjakra	20	ft	—	kr.
Tiszti-fizetésekre	650	ft	—	kr.
Ügyvői előlege	200	ft	—	kr.
Pénztári maradvány deczem-ber hó 31-ről	6109	ft	60	kr.
Összesen	66,006	ft	51	kr.

A Kalotaszegi Takarékpénztár.

Kimutatás.

A tordai takarékpénztár 1879. deczembar havi üzlet-forgalmáról.

Bevétel:

Novemberről átjön pénztári készlet	13,586	ft	14	kr.
146. betétek	16,894	ft	99	kr.
Visszaízetett váltók	81,280	ft	—	kr.
előlegek	7430	ft	—	kr.
Kamatok	2705	ft	20	kr.
Különbféle díjak	494	ft	95	kr.
Visleszámítolások	31,840	ft	—	kr.
Államilletékek	8	ft	10	kr.
Betéli könyvek díja	2	ft	70	kr.
Perköltség	283	ft	65	kr.
Fösszeg	154,475	ft	73	kr.

Kiadás:

Visszaízetett betétekért	3409	ft	42	kr.
betéti folyó ka-matokért	56	ft	26	kr.
Leszámítolásokért	83,125	ft	—	kr.
Előlegekért	7830	ft	—	kr.
Visleszámítolásokért	43,695	ft	—	kr.
Visleszámítolás kamataiért	283	ft	82	kr.
Megjelenési díjakért	488	ft	—	kr.
Tiszti fizetésekért	431	ft	74	kr.
Kezelési költségekért	58	ft	70	kr.
Osztalékért	8	ft	—	kr.
Államilletékért	8	ft	20	kr.
Betéli kamatok utáni állam díjért	1	ft	69	kr.
Együtt	139,395	ft	83	kr.
Deczembar végével pénz-tári maradék	15,079	ft	90	kr.
Fösszeg	154,475	ft	73	kr.

Torda, 1879. decz. 31-én.

Idegenek Kolozsvárt

Jan. 2-án

Nemzeti szálloda: Borgenicht Miksa utazó Bukarestből. Heller J. ékszerész Bécsből. Oberwalder N. utazó Budapestről. Simai J. kereskedő Budapestről. PpII Adolf kereskedő Bécsből. Miklósy Károly maganzó Sz-Benedekről. Zádor Gyula birtokos Sz-Benedekről.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

BÉRLET

87-ik szám

Kolozsvárt, vasárnap 1880, jan. 4-kén

STRIKE

Eredeti népszínmű, dalokkal 4 felv. Irta Szigligeti Ede és Balázs Sándor. Rendező: Szentgyörgyi.

HIVATALOS ÁRFOLYAMOK

a budapesti ár- és értéktőzsdén 1880 január 2.

Magyar aranyjárdék	97.7
Magyar vasúti kölcsön	115.2
Magyar kel. vas. Államkötv. I. kibocsátás	75.5
Magyar kel. vas. Államkötv. II. kibocsátás	87.7
Magyar kel. vasúti Államkötv. 1876. évi	79.5
Magyar nyemcsény-sorsjegy-kölcsön	1.0
Magyar szőlődezsma váltási kötvény	88.5
Magyar földterhermentesítési kötvény	88.7
Magyar földterherment. kötvény záradékkal	86.2
Temesbánti földterherment. kötvény	8.2
Temesbánti földterher. kötv. záradékkal	85.7
Erdélyi földterhermentesítési kötvény	86.2
Horváth-szalvón földterhermentesítési kötv.	—
Osztrák járadék papírban	69.6
Osztrák járadék ezüsthb	7
Osztrák járadék aranyban	11.6
1860-iki államsorsjegyek	1.5
Osztrák-magyar bankrészvény	9.3
Osztrák hitelintézet részvény	2.5
Magyar hitelbank-részvény	295
Ezüst	5
Cs. és kir. arany	5
20 frankos arany	9.4
Német birodalmi márká	57.7
London (3 havi váltókért)	116.7

A legnagyobb szalonma s mindenféle füstölt húsok raktára.

Alórtak ajánlják dúsasztékú szalonma és minden páczolt húsárukat, valamint újonnan berendezett s helyben gyártott kátrány szalonmát. A legújabb és minden igényeknek megfelelő helyben, valamint vidékre utárvétel mellett pontosan kiszolgálnak a következő árak mellett:

Fejér szalonma egy kilo	—	frt 60 kr.
Füstölt vagy paprikás szalonma egy kilo	—	" 72 "
Kaiserfleisch egy kilo	—	" 96 "
Füstölt oldalas egy kilo	—	" 50 "
Páczolt sonka " " " "	—	" 12 "
Páczolt sonka főve egy kilo	—	" 70 "
" nyelv, darabja " " " "	—	" 60 "
" salami " " " "	—	" 65 "
" riss, olvasztott szalonma és háziszir egy kilo	—	" 60 "
" liter " " " "	—	" 65 "
Kolbász friss avagy füstölt egy kilo	—	" 60 "
Továbbá minden időben kapható és megrendelhető olvasztani való finom hús és szalonma, kilója	—	" 55 "

Kolozsvártt, 1880. január 1.

(23) tisztelettel 3—12

Bénigni és Lászlóczky.

Nagyobb vásárlásnál ár leengedés.

ELSŐ SZALOMI-GYÁR KOLOZSVÁRTT.

Fűtér 23. sz. az iparos-egylet háza alatti boltban.

(10) **BERGER** 1—18

KÁTRÁNYTOKOCSKÁI,

legtisztább gyógykátrány gelatin lemezben, mindig pontosan adagozva, növekedő kedveltségnek örvendenek, mint biztos szer **mellszorulás, légcsőgyulladás és tüdőnátha** ellen, s mint lényeges enyhítő szer **gumó- és tüdővész-bajokban.**

A kátrány gyógyhatásait tok- vagy labdacskókban legújabb időben Reclam tanár is bizonyította Lipcsében, s francia tekintélyek már évek óta dicsérik. A Berger-féle kátrány-labdacsok jelzése felől szakértők és gyógyászati lapoktól számos ítélet és laikusoktól elismerő iratok állnak rendelkezésre.

A Berger-féle kátránytokocskák naponta 1—2-szer 2—3 stb. darabot kell bevenni evés után; ekkor igen könnyen olvadnak fel, s legkevésbé sem terhelik a gyomrot. — Egy üveg ára, használati utasítással, 1 frt.

BERGER KÁTRÁNYCZUKORKÁI

a nyálkás és égvényes szerek beburkoló, nyáloldó és ingercsillapító tulajdonságával párosítják a kátrányt, s évek óta a legáltalánosabb elismerésben részesülnek, mint kátrányos szerek **náthája, nyálkássága, rekedtsége és köhögése** ellen, valamint utókraként a **légcső és a tüdő gyulladásos bajai** után. A Berger-féle kátránycukorkákról szóló tudományos ítéletek és számos elismerések mindenki előtt ismeretese. — Naponta 2—3-szor kell belőlük 2—3 darabot venni. Rekedtség és nyálkásság esetén különösen reggel és este. Egy bádog szelence ára, használati utasítással, 50 kr. Az osztrák-magyar birodalom majd minden gyógyszerházában lelhetni raktárt mindkét készítményből.

Főszállítók Hell G. gyógyszerésznél Troppauban, osztr. Sziléz.

Jogosított raktárak: Kolozsvártt Székely M., dr. Hintz Gy. és Biró J. gyógyszerészeknél. — **Dicső-Sz. Martonban:** Weber. **Szebenben:** Teutsch. **Brassóban:** Stenner gyógyszerészeknél.

!! Csaknem ingyen !!

A közelebből megbukott britannia-ezüst-gyár leszámlása következtében a következő 42 darab fűtött tömör britannia-ezüst tárgy csak **6 frt 75 kron,** az előállítási ár alig negyed részén, tehát **csaknem ingyen** árusítatik el, úgy mint:

- 6 darab kátrány asztali kés, britannia-ezüst nyél, valódi angol ezüst acél pengével.
- 6 darab legfin. villa, britannia-ezüst.
- 6 darab nehébb britannia-ezüst evő-kanál
- 6 darab britannia-ezüst kávés kanál, legjobb minőségű,
- 1 darab tömör britannia-ezüst tejmérő,
- 1 darab nehébb britannia-ezüst levesmérő,
- 6 darab britannia-ezüst palló,
- 6 darab Victoria-tálcza, fin. zamáncz,
- 2 darab meglepő britannia-ezüst gyertyatartó,
- 1 darab britannia-ezüst salon csengetű, ezüst hang,
- 1 darab britannia-ezüst then-szűrő, fűlél ragy nyéllel,

42 darab. Mindezen 42 tárgy legfinomabb britannia-ezüstből készült, a mely a világon létező egyetlen fém, mely örökké fehérek marad, s a valódi ezüstdől 30 éves használat után is alig lehet megkülönböztetni, a mire nézve kezességet vállalunk.

Czím s a es. k. osztrák-magyar tartományokra nézve egyedüli megrendelési hely:

Az I. angol britannia-ezüst-gyárak főraktára
Blau és Kamm, Bécs, I. Elisabethstrasse 6. sz.
Pontos szállítási utárvétel mellett. — Vittelér mind a 42 darabra nézve Ausztria-Magyarország bármely helyiségeig 36 kr. 1—5 (11)

Capsules de Matico de Grimault & Cio Pharmaciens à Paris.

Matico-készítmények

Grimault és társa párisi gyógyszerészekről.

Ezen gyógyszerek legbiztosabb sikert nyújtanak a takar s mindenemű idült és időnkénti nyálkás kiömlés gyógykezelésénél; következő alakban léteznek: (13) 1—20

1. **Matico befecskendő** Grimault és társától, mely husz év óta legnépszerűbb gyógyszernek tekintetű a legmácaasabb nyálkás folyások ellen.
2. **Matico-millyék** Grimault és társától, melyeket a gyomor megterhelése nélkül élvezhetni, mert a gabnatápanyag-lemez csak a végbélbe jutásukor olvad fel.

Főraktár **Szebenben:** Nagyban szállítást Raahe Brunónál, Räckersstrasse 1. Róder Fülöpé, Wienstrasse 15. — Főraktár Magyarországra nézve **Török József** gyógyszerésznél Budapesten. — **Kolozsvártt:** Wolf J. és dr. Hintz Gy. gyógyszerész uraknál.

Ne köhögj

Kaphat Kolozsvártt: **Székely Miklós** gyógyszerésznél.

Orvostudor **Michaelis** ur véleménye.

hatásmódjuk meznövény-malátakivonatát különlegesen összealkotása és rekonstruálása nézve vizsgáltam, s ajánltam, azt egy a lélekző szerkezet, tartás bajai, valamint a tüdő és gége idült gyulladásos állapotai, tartás fájdalmas köhögési inger és keletkező dudor ellen.

Orvostudor **Michaelis**, gyak. orvos, sebész és szülész, elismerően kívül megköszönő levelet bírtunk még ő fennálló Koburg-gothai hercegtől is. (1) 2—15

Hutflesz Károly

KOLOZSVÁRTT. (3—*)

megvásárol mindennemű magyar és osztrák állampapírt, sorsjegyet, arany- és ezüst pénznemeket, s leszámítól escomptírt) mindenféle nyereményeket és szelvényeket 3 hóval a lejáratú idő előtt, s eszközöl minden bel- és külföldi helyeken történendő bármily összegű fizetéseket.

AJÁNlja DÚSAN ELLÁTOTT

Fűszertárát, bőrkereskedését,

ugy saját gőz- (henger)- malmi

LISZTEIT,

ugy szintén kátrány minőségű

fagygyugyvertya és szappan-gyártmányait. (21)

Simonffi István gazdasági gépész gépgyára Kolozsvártt.

Van szerencsém tudatni a nagyérdemű közönséggel, hogy jelenlegi gépgyáram az újabbkori igényeknek megfelelőleg, **segéd-gépekkel** el van látva és így elvállal bármily külföldi gyártmányu gépeket kijavításra a legpontosabb kiszolgáltatás és igen jutányos árak mellett, nevezetesen:

gőzgépeket, gőzeséplőket, gőzszi-vattyukat, kút- és malom-szerkezeteket s bármily tizedes vagy más rendszerű mérlegeket.

Készletet tartok saját gyártmányaimból, nevezetesen:

vasekékből, eketaligákból, kézi eséplőgépekből, rostákból, kukoriczamorzosolókából, szeeska és repavágók-ból és egyéb gépekből,

melyeket jutányos árak mellett a t. cz. közönség becses figyelmébe ajánlani bátor vagyok. (28) 2—52

SIMONFFI ISTVÁN,

gazdasági gépész és gépgyáros.

Simonffi István gazdasági gépész gépgyára Kolozsvártt.

Jeligénk: pontosság! izlés! olcsóság!

A „KELET” NYOMDÁJA

AJÁNlKOZIK LEGÚJABB IZLÉS SZERINT

öntött új betűivel helyben és vidékre mindennemű NYOMDAI MUNKÁKNAK PONTOS ÉS OLCSÓ KIÁLLÍTÁSÁRA. (26) 3—*

Jeligénk: pontosság! izlés! olcsóság!

Cs. kir. oszt. szab alommal

porosz királyi miniszteri jóváhagyással.

Dr. Borchardt illatos növény-szappan a testhő szétvitására és jobbitására, elismert hatékonyaságra minden bőrkülsőknél, eredeti csomagocskákban bepecsételve 42 kr.

Dr. Koch növény-cukorkái, ismert jelességű házi- és kátrány, rekedtség, nyálkásodás és torokkárosodásnál stb. 70 és 75 kros eredeti dobozokban.

Dr. Béringuier fő-gyökér-hajolaja a haj és szálakál sürítésére és fenntartására, 1 palacska ára 1 frt o. é.

Dr. Béringuier növényi hajfestőszere, valódi fűt fűt, barna és szőke színe; teljesen fölszerelve kétfél és eszével 5 frt.

Dr. Béringuier zamatos koronaszere, értékes illat- és mosóvíz, mely az életszerveket erősíti és tisztítja; eredeti palacsokokban ára 1 frt 25 kr. és 75 kr.

Dr. Linder tanár növényi ruacs-kenőse, a haj fényét és ruganyosságát fokozza és egyzersimind az oldalhaj összetartására is alkalmas; eredeti darabokban 50 kr.

Dr. Suin de Bontemard zamatos fogszap-pana a fogak és a foghús épségartására és tisztítására a legáltalánosabb és legbiztosabb szer; egyes és feles csomagokban ára 70 és 35 kraj-ezár.

Balszamos olajbogyó-szappan, a bőr finomsága és puhaságára éllett és tartós befolyása által tűnik ki; 35 kros csomagokban.

Lederer testvérek balszamos földi-dió-olaj-szappan, darabja 25 kr. 4 darab 1 csomagban 80 kr. Különösen eszládoknak ajánlható.

Dr. Hartung China-héj-olaja, a haj növesztése és szétvitésére bepecsételt és pohárban helyezett üvegekben ára 85 kr.

Dr. Hartung növény-kenőse, a hajnövesztése és felélesztése, bepecsételt és üvegekben helyezett üvegekben ára 85 kr.

Gyógyszere Benzoe-szappan, legfinomabb mosdoszappan, ugyanazon eredményre bír, mint a Benzoe-tinctura; a csomagonként 40 kraj-ezár.

Valamennyi fentebb írt cikket, mi nt feltűnő tulajdonságuk által dicső-retesen bebizonyított tárgyakkal valódiságú kérti jótállással kizárólagosan kaphatók: Kolozsvártt: **WOLFF J., BIRÓ J.** és **DR. DIETRICH SAMU** kereskedésében. Valamint: **Beszterezén:** **Fleischer Rudolf, Kelp Frigyes, Brassóban:** **Jekelius Ferd. és Teichner Carl L.** gyógyszerészeknél. **Fűtővárt:** **Nadhera Pál, Lézd-Vásárhelyt:** **Fejér Lukács, Maros-Vásárhelyt:** **Fogarasi D. J. Medgyesen:** **Breker Károly, Nagy-Szebenben:** **Stengel Sámuel, Segessvártt:** **Misellbacher idős J. B. Sepsi-Szent-Györgyön:** **Csatak-testvérek, Szamosújvárt:** **Plesintár Dávid** gyógyszerész. **Szász-Sebesen:** **Reinhardt J. C.** gyógyszerész. **Tördán:** **Trájnóvics Ede** gyógyszerész. **Székely-Udvarhelyt:** **Nagy Solyomosi Konez János** András gyógyszerész.

Óvunk: **hamisításoktól**, nevezetesen **Dr. Suin de Bontemard** fogpépe és **Dr. Borchardt** növény-szappanára hamisításoktól, melyek különféle, **t. cz. közörség** rászédésére számított **elnevezések** alatt hamisított által hoztatnak, orgalomban. Több hamisítót és elárulót itél már el a **törvényszék** igen **érvényes** pénzbüntetésére. (7) (2—9)

REIMOND és TÁRSA Berlinben.

es. kir. szabadalmak tulajdonosai és gyárosok.

Nyomatott a „KELET” nyomdájában Kolozsvártt.

FERENCZI IGNÁCZ

Kolozsvárt. fűtér 25. sz.

ajánlja dűsan ellátott

kész férfi, női- és gyermek cipők

raktárát.

Legújabb nagy választékban, pontos szolgálat és jutányos árak mellett, mindennemű megrendelések legrövidebb idő alatt teljesíttetnek.

T. cz. vidéki megrendelők részére mérték cipő, vagy számszerint teljesíttetnek. (24) (3—8)

Hazai és külföldi

JÁTEKSZEREK

valamint

DISZARU CZIKKEK

nagy választékban kaphatók

DEMETER JÓZSEFNÉL,

Kolozsvártt, fűtér 31 szám,

Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek. (22) 3—3.

Moll Seidlitz-por.

Valódi esak.

ha minden dobozon a sas és az én sokszorozott czégem van lenyomva.

30 év óta a legjobb eredménnyel használt mindennemű gyomorbetegségek és emésztési bántalmak (mint étvágytalanság, szorulás stb.) vértelődés és aranyér-bántalmak ellen. Különösen oly egyéneknek ajánlandó, kik túlo életmodot visznek. **Hamisítások bírólág üldözöttek.** (27) Ára egy lepecsételt doboznak 1 frt. oszt. ért.

Franczia borszesz és só.

A legmegbizhatóbb orvos a szenvedő emberiség részére minden belső és fogfájásnál, idült hibák és sebek, rákbajok, úszók, gyuladt szemek, hűdés és mindennemű sértekeknél stb. stb. 2—52

Palacsokban használati utasítással együtt 80 kr. o. é.

Dorsch-halmáj-zsirolaj

Krohn M. és társától

Borgenben (Norvégia-ban)

Ezen halmáj-zsirolaj valamennyi, a kereskedelembe előforduló faj között az egyedüli, mely orvosi czélokra használható. Ára egy üvegnek használati utasítással együtt 1 frt. o. é.

FŐRAKTÁR:

Moll A. gyógyszerész,

es. k. udvari szállító,

Bécs, Tuchlauben.

A t. cz. közönség figyelemzettetik csak **Moll-féle** készítményeket kérti és csakis olyanokat elfogadni, melyek védjegyzemmel és aláírással ellátva vannak.

Raktárak: **Valentiny Ad.** gyógyszerész. **Wolf János,** gyógyszerész. **dr. Hintz György,** gyógyszerész. **Székely Miklós,** gyógyszerész. **Biró J.** gyógyszerész. **Ditrich Samu,** Gebrüder Csiki. **Brassóban:** **Jekelius Nándor** gyógyszerész. **Bistrizs Zirts C.** **Szongott L.** **Szebenben:** **Müller K.** gyógyszerész. **Teutsch A.** gyógyszerész. **Segessvárt:** **Teutsch J. B.** **Szászrégen:** **Bork ect. Rössler,**